

Juridiska avdelningen

29.3.2001

Till arbetspensionsanstalterna

KOMPLETTERING AV ANVISNINGARNA OM RÄTTELSE AV FELAKTIG FÖRSÄKRING

Pensionsskyddscentralen har 23.4.1992 gett ut anvisningar till pensionsanstalterna om hur felaktig försäkring skall rättas.

I detta cirkulär ges tilläggsanvisningar om när det vid behandlingen av ett pensionsförsäkringsärende egentligen är fråga om en rättelsesituation, där bestämmelserna om rättelse skall tillämpas (15 b § APL, 8 a § KoPL, 10 b § KAPL). Dessutom kompletteras anvisningarna om hur pensionsanstalterna skall förfara sinsemellan i situationer, där det är uppenbart fråga om felaktig försäkring. I detta cirkulär redogörs också för när KoPL-kassan debiterar beräkningsränta i stället för dröjsmålsränta i vissa situationer.

De tidigare anvisningarna gäller fortfarande i rättelsesituationer, där ränta gottgörs på försäkringspremier som skall återbetalas samt där felaktig försäkring förhindras. De nya anvisningarna medför inte heller ändringar i anvisningarna om följdverkningarna av anhängiga ansökningar om tillämpningsbeslut eller besvär. Också till den delen som gäller rättelser av registrerade tilläggsförmåner, förfarandet i samband med pensionsfall samt ansvarsfördelningen är de gamla anvisningarna fortfarande i kraft.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

29.3.2001

INNEHÅLL

1	INLEDNING	3
2	PENSIONSORDNING ENLIGT APL OCH KoPL.....	4
2.1	När har arbetsgivaren ordnat pensionsskyddet enligt APL?.....	4
2.2	När har arbetsgivaren ordnat pensionsskyddet enligt KoPL?	4
2.3	Rättelse eller överföring?	5
3	ÖVERFÖRING AV ANSTÄLLNINGSSUPPGIFTER UTAN RÄTTELSEFÖRFARANDE	6
3.1	Överföring från APL-pensionsanstalten till KoPL-kassan	6
3.2	Överföring från KoPL-kassan till en APL-pensionsanstalt	6
3.3	Överföring mellan APL och KAPL.....	7
4	FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EGENTLIGT RÄTTELSEFÖRFARANDE	7
4.1	Arbetsgivaren skall underrättas om rättelsen.....	7
4.2	Rättelse retroaktivt.....	8
5	REGLERINGSFÖRFARANDET OCH KONTAKTEN MELLAN PENSIONSANSTALTERNA.....	8
6	RÄNTAN NÄR ANSTÄLLNINGSSUPPGIFTERNA ÖVERFÖRS FRÅN APL TILL KoPL UTAN EGENTLIGT RÄTTELSEFÖRFARANDE	9

Juridiska avdelningen

29.3.2001

TILLÄGGSANVISNINGAR OM RÄTTELSE AV FELAKTIV FÖRSÄKRING

1

INLEDNING

Arbetsgivaren är enligt APL, KoPL, KAPL och SjöPL skyldig att ordna pensionsskyddet för sina arbetstagare då de omfattas av dessa lagar. I arbetspensionslagarna förutsätts att arbetsgivaren för det första vet vilka arbetstagare som över huvudtaget omfattas av försäkringsskyldigheten och för det andra vet enligt vilken lag var och en av de anställda skall försäkras.

Om arbetsgivaren har ordnat arbetstagarnas pensionsskydd enligt fel pensionslag, skall pensionsordningen rättas enligt bestämmelserna i lagen så att arbetstagarnas pensionsskydd bestäms i sin helhet enligt rätt pensionslag. Premier som betalats enligt fel lag betalas emellertid inte tillbaka till arbetsgivaren och premier enligt rätt lag debiteras inte retroaktivt för en längre tid än högst det löpande året och det närmaste föregående kalenderåret. Den retroaktiva tiden för rättelsen räknas från det arbetsgivaren blivit underrättad om att den anställdas pensionskydd har ordnats enligt fel pensionslag.

Bestämmelserna om rättelse av felaktig försäkring 15 b § APL och 8 a § KoPL ändrades inte i samband med den s.k. LYHTY-lagändringen (RP 202/1997 rd) (cirkulär A 44/97, s. 20). Flera arbetsgivare har efter det att utvidgningen av tillämpningsområdet för KoPL trädde i kraft år 1998 anmält till APL-anstalterna också sådana anställningsförhållanden som enligt 1 § 3 mom. KoPL omfattas av KoPL. Anställningsförhållanden måste numera överföras från en lag till en annan betydligt oftare än tidigare.

Innan anställningsuppgifterna som anmälts till fel pensionsanstalt överförs till rätt pensionsanstalt för handläggning, är det viktigt att veta om arbetstagarens pensionsskydd redan har hunnit ordnas enligt den felaktiga pensionslagen.

Om pensionsskyddet redan har ordnats, är det fråga om rättelse av pensionsordning och då skall bestämmelserna om rättelse tillämpas. Om det däremot bara är fråga om förberedande åtgärder i samband med pensionsordning, kan anställningsuppgifterna överföras för behandling till den rätta pensionsanstalten utan att bestämmelserna om rättelse behöver tillämpas.

Juridiska avdelningen

29.3.2001

2

PENSIONSORDNING ENLIGT APL OCH KoPL

2.1

När har arbetsgivaren ordnat pensionsskyddet enligt APL?

Arbetsgivaren är skyldig att ge APL-anstalten sådana uppgifter om de anställda mm. som behövs för skötseln av försäkringen (17 § APL och 3 § APF).

Arbetsgivaren skall utan dröjsmål anmäla till APL-anstalten när ett anställningsförhållande enligt APL har börjat och upphört. I praktiken innebär det att uppgifterna om det nya anställningsförhållandet skall lämnas in inom 3-4 månader från det anställningsförhållandet började. När arbetsgivaren anmäler ett nytt anställningsförhållande skall samtidigt också anställningslönen och andra uppgifter anmälas. Ju bättre arbetsgivarna fullgör sin anmälningsskyldighet, desto tidigare kan pensionsanstalterna upptäcka eventuella felförsäkringsfall.

Arbetstagarens pensionsskydd kan anses ha blivit ordnat enligt APL först från och med den tidpunkt då APL-anstalten på basis av de mottagna anställningsuppgifterna har godkänt anställningsförhållandet som grund för den slutliga APL-försäkringspremien och debiterat arbetsgivaren för den slutliga premien i samband med årsberäkningen. I det skedet har anställningsförhållandet i praktiken redan förts in i PSC:s förvärvsarbetsregister. Registreringen i sig kan i varje fall inte ha rättsverknningar, utan det väsentliga i sammanhanget är att anställningsuppgifterna har utgjort grund för debiteringen av den slutliga försäkringspremien, som fastställts för arbetsgivaren.

Om APL-anstalten konstaterar att det anmälda anställningsförhållandet inte omfattas av APL och om anstalten därför inte alls beaktar detta anställningsförhållande då den fastställer den slutliga premien enligt APL, kan den ifrågavarande arbetstagarens pensionsskydd inte anses vara ordnat enligt APL.

2.2

När har arbetsgivaren ordnat pensionsskyddet enligt KoPL?

När pensionsskyddet ordnas enligt KoPL sker det genom inbetalning av en försäkringspremie på basis av arbetstagarens lön (7 § KoPL). Försäkringspremien skall i regel betalas till Pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (KoPL-kassan), senast den 20 följande månad närmast efter löneutbetalningsmånaden. Samtidigt skall arbetsgivaren sända en redovisning till KoPL-kassan över utbetald lön till arbetstagaren och anmäla nödvändiga uppgifter om arbetstagaren (4 § KoPL och 3 § KAPF).

Juridiska avdelningen

29.3.2001

Arbetsgivaren kan också komma överens med pensionskassan om ett annat sätt att betala och redovisa premierna. Premiebetalningen kan avtalas så att den verkställs till exempel på samma sätt som förhandsbetalning enligt APL, varvid KoPL-kassan debiterar den slutliga försäkringspremien först följande kalenderår på våren (se även cirkulär A 44/97, s. 15).

Den anställdas pensionsskydd blir emellertid inte ordnat enligt KoPL enbart på grundval av att arbetsgivaren betalat in premien och sänt en redovisning till KoPL-kassan, utan det krävs också att KoPL-kassan godkänner att det anmälda anställningsförhållandet omfattas av KoPL. I praktiken anses KoPL-kassan ha godkänt anställningsförhållandet när den inregistrerar anställningsuppgifterna i PSC:s förvärvsarbetsregister. Om redovisningsuppgifternas måste utredas ytterligare, kan anordningstiden i pensionsanstalten bli litet längre.

För det enskilda anställningsförhållandet har det ingen betydelse, om KoPL-kassan i ett senare skede räknar ut storheter för att fastställa pensionsansvaret eller storheter i samband med ansvarsfördelningen på basis av anställningsförhållanden som registrerats föregående år. *Pensionsskyddet kan anses ha blivit ordnat när pensionsanstalten fått tillräckliga uppgifter om anställningsförhållandet och uppgifterna blivit ändamålsenligt handlagda och registrerade, och när arbetsgivaren betalat och redovisat den slutliga premien enligt KoPL (jfr. dock punkt 3.2 om överföring av anställningsuppgifter i vissa situationer utan rättelseförfarande).*

2.3

Rättelse eller överföring?

Bestämmelserna i APL och KoPL om rättelse av felaktig försäkring baserar sig på det faktum att arbetsgivaren redan har ordnat arbetstagarens pensionsskydd enligt någondera lagen och att denna försäkring måste rättas så att pensionsskyddet ordnas enligt den andra lagen.

I det fall att arbetsgivaren ännu inte har hunnit ordna arbetstagarens pensionsskydd enligt någon arbetspensionslag, är det inte fråga om rättelse i lagens bemärkelse. I sådana situationer borde man inte ens använda benämningen "rättelse", eftersom det från första början faktiskt är fråga om pensionsordning enligt rätt lag.

Juridiska avdelningen

29.3.2001

3 ÖVERFÖRING AV ANSTÄLLNINGSUPPGIFTER UTAN RÄTTELSEFÖRFARANDE

3.1 Överföring från APL-pensionsanstalten till KoPL-kassan

Det kan hända att arbetsgivaren i sin APL-årsanmälan eller i en skild anmälan om ett nytt anställningsförhållande anmäler till APL-pensionsanstalten också sådana anställningar som är kortare än en månad och/eller sådana där arbetstagarens lön underskrider gränsbeloppet i APL. Om APL-pensionsanstalten, innan den slutliga APL-premien har blivit debiterad, konstaterar att anställningsförhållandet de facto omfattas av KoPL, är det inte fråga om rättelse av felaktig försäkring.

När sådana anställningsförhållanden överförs till KoPL-kassan för behandling tillämpas inte bestämmelsen i 8 a § KoPL. Även om pensionsanstalten således inte har lagstadgad skyldighet att underrätta arbetsgivaren om överföringen, är det dock tillrådligt att underrätta arbetsgivaren om saken per telefon eller via e-post.

Den slutliga försäkringspremien enligt APL (s.k. justeringspremie) förfaller till betalning senast den 20 juni året efter försäkringsperioden (=kalenderåret). I praktiken är det också senast då som anställningsförhållanden vilka anmälts felaktigt till en APL-pensionsanstalt kan överföras utan rättelseförfarande till KoPL-kassan för att försäkras enligt KoPL.

3.2 Överföring från KoPL-kassan till en APL-pensionsanstalt

Det kan hända att arbetsgivaren betalar KoPL-försäkringspremie för ett anställningsförhållande, fastän anställningsförhållandet skall försäkras enligt APL.

Om KoPL-kassan har handlagt anställningsuppgifterna och godkänt dem att omfattas av KoPL, är "anordningstiden" inom KoPL-systemet i praktiken oftast kortare än inom APL-systemet. I normalfall behöver KoPL-kassan inte debitera en särskild försäkringspremie, för att pensionsskyddet skall bli ordnat.

Det är emellertid möjligt att anställningsförhållandet har inregistrerats enligt KoPL på grund av felaktiga eller bristfälliga uppgifter. Arbetsgivaren kan i alla fall senare i samband med sin APL-årsanmälan eller anmälan om ett nytt anställningsförhållande sända de rätta uppgifterna på basis av vilka anställningsförhållandet borde ha försäkrats enligt APL. Om APL-anstalten då ännu inte hunnit debitera arbetsgivaren för den slutliga APL-premien för anställningsförhållandet, kan KoPL-kassan

Juridiska avdelningen

29.3.2001

överföra anställningsförhållandet för försäkring till APL-pensionsanstalten.

Ett sådant "lindrigt förfarande" förutsätter således att arbetsgivaren lämnar in en utredning till en pensionsanstalt som visar att pensionskyddet är felaktigt ordnat enligt KoPL. Om arbetsgivaren däremot, efter det att den fått den felaktiga KoPL-redogörelsen, inte lämnar in nya uppgifter om anställningsförhållandet, kan man vid överföringen av anställningsförhållandet inte tillämpa det "lindriga förfarandet".

I praktiken är den bakre tidsgränsen för överföring utan egentligt rättelseförfarande den slutliga APL-premiens (s.k. justeringspremie) förfalldag, dvs. den 20 juni följande år.

Även i sådana fall måste KoPL-premien betalas tillbaka med ränta, som är lika stor som beräkningsräntan enligt APL, vilket också är praxis när det är fråga om egentlig rättelse (se anvisningarna i PSC:s brev 23.4.1992, endast på finska).

3.3

Överföring mellan APL och KAPL

Bestämmelserna i 8 a KoPL och 10 b § KAPL om rättelse av felaktig försäkring motsvarar varandra. Det förfarande som beskrivits ovan beträffande överföring mellan APL och KAPL kan också tillämpas vid överföring mellan APL och KoPL.

När anställningsuppgifter överförs direkt för att omfattas av en annan pensionslag måste man vara helt på det klara med vilken lag som skall tillämpas, för att undvika oklarheter vid gränsdragningen mellan lagarna i ett senare skede. I allmänhet förekommer det betydligt färre fall av fel-försäkring mellan APL och KAPL än mellan APL och KoPL. I oklara fall bör man tillämpa egentligt rättelseförfarande eller be Pensionsskyddscentralen ge ett beslut om vilken lag som skall tillämpas.

4

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EGENTLIGT RÄTTELSEFÖRFARANDE

4.1

Arbetsgivaren skall underrättas om rättelsen

Lagen förutsätter att pensionsanstalten, innan rättelsen görs, underrättar arbetsgivaren om den felaktiga pensionsordningen och att anordningen kommer att rättas. När KoPL-kassan påför arbetsgivaren försäkringspremie enligt KoPL på basis av ett givet anställningsförhållande anses det inte i och för sig räcka som anmälan då det är fråga om ett anställningsförhållande som redan godkänts i enlighet med APL.

Juridiska avdelningen

29.3.2001

I praktiken skall den APL-anstalt som ordnat APL-pensionsskyddet underrätta arbetsgivaren om att försäkringen är felaktigt ordnad och att den rättas med stöd av 8 a § KoPL. Anmälan skall vara sådan att anmälningstidpunkten går att påvisa klart och tydligt i ett senare skede om så behövs, eftersom anmälningstidpunkten är avgörande för hur lång tid pensionsordningen kan rättas. Därför kan anmälning per telefon eller via e-post inte anses tillfredsställande.

4.2

Rättelse retroaktivt

Den tid som rättelsen maximalt får hänföra sig till är reglerad i lag. Rättelsen kan endast gälla det kalenderår under vilken pensionsanstalten underrättar arbetsgivaren om den felaktiga försäkringen och det närmast föregående kalenderåret. Premier som betalats enligt fel lag och som hänför sig till tidigare perioder kan inte betalas tillbaka till arbetsgivaren. Den orätta pensionsanstaltens pensionsansvar kan inte heller överföras till den rätta pensionsanstalten. Arbetstagarens pensionsskydd bestäms dock i sin helhet enligt rätt pensionslag.

Om den retroaktiva tiden omfattar sådana år för vilka arbetsgivaren inte har ordnat arbetstagarens pensionsskydd enligt någon pensionslag, är det inte fråga om rättelse av pensionsordning, utan om retroaktiv försäkring på grund av försummelse.

5

REGLERINGSFÖRFARANDET OCH KONTAKTEN MELLAN PENSIONSANSTALTERNA

I de anvisningar som PSC gett 23.4.1992 innehåller avsnitt 4 en beskrivning av pensionsanstalternas ömsesidiga regleringsförfarande. Syftet var att säkerställa att APL-pensionsanstalten och LEL Arbetspensionskassan eller KoPL-kassan är eniga om att rättelse är nödvändigt innan arbetsgivaren blir underrättad om saken.

Anvisningarna om regleringsförfarandet är i egenskap av allmänna anvisningar alltså i kraft utan ändringar, om pensionsanstalterna inte kommer överens om annat. Pensionsanstalterna kan emellertid vid behov komma överens sinsemellan om ett lindrigare förfarande än det som förespråkas i anvisningarna.

I situationer där det uppenbart är fråga om felförsäkring är det oftast inte nödvändigt att på förhand höra sig för om den andra pensionsanstaltens ståndpunkt i saken, utan arbetsgivaren kan underrättas och ärendet överföras genast efter det att den felaktiga försäkringen har upptäckts.

Juridiska avdelningen

29.3.2001

6

RÄNTAN NÄR ANSTÄLLNINGSUPPGIFTER ÖVERFÖRS FRÅN APL TILL KoPL UTAN EGENTLIGT RÄTTELSEFÖRFARANDE

Om arbetsgivaren har anmält uppgifter om anställningsförhållanden som omfattas av KoPL till APL-anstalten först i samband med årsanmälan har arbetsgivaren inte ordnat pensionsskyddet enligt KoPL i tid.

KoPL-kassan har då rätt att med stöd av 1 § KoPF påföra arbetsgivaren en årlig ränta som motsvarar dröjsmålsräntan enligt räntelagen för den tid som premierna blivit fördröjda.

Om anställningsuppgifterna har anmälts till APL-anstalten i tid, anses det emellertid skäligt att KoPL-kassan påför arbetsgivaren endast en årlig ränta som motsvarar beräkningsräntan enligt APL. Den ränta som arbetsgivaren betalar är i så fall lika stor, oberoende av vilken lag anställningsförhållandet omfattas av.

När beräkningsränta tillämpas förutsätts att den är lägre än den dröjsmålsränta som regleras i räntelagen och som KoPL-kassan inte har rätt att överskrida då dröjsmålsränta debiteras.